

ANNA GODOS

Uniwersytet Rzeszowski

Piękno, rozkosz, nieśmiertelność, czyli co fascynuje współczesną młodzież w powieściach o tematyce wampirycznej?

Zanim młody człowiek osiągnie wiek dorosły, zarówno jego ciało, jak i umysł przechodzą szereg transformacji. Związane są one nie tylko ze zmianami fizycznymi, ale przede wszystkim z ewolucją psychiki, która podlega niewidocznym, aczkolwiek znaczącym przeobrażeniom. Umysł dziecka różni się od umysłu osoby dorosłej, zwłaszcza przed wejściem w tzw. stadium operacji konkretnych (czyli około siódmego roku życia), poprzedzone okresem myślenia intuicyjnego¹. Zanim jednak myślenie magiczne doby dzieciństwa zostanie zastąpione konkretami rzeczywistości materialnej i życia codziennego², osoba zaliczana do grona młodzieży przechodzi przez burzę emocjonalną, a co za tym idzie – zainteresowania i fascynacje podlegają częstym wahaniom³. Dorastający człowiek zaczyna prowadzić poszukiwania swojej drogi życiowej oraz wartości, które będą miały istotne znaczenie w podejmowaniu przez niego świadomych decyzji i wyborów.

Nie jest to jednak zadanie łatwe. Młoda osoba szuka. Szuka i testuje, bardzo często przechylając szalę swoich zainteresowań ku obszarom nieznanym, kontrowersyjnym, rzec by można – niebezpiecznym. Skutkiem owych poszukiwań staje się właśnie ukierunkowanie swej świadomości ku „nieświadomemu”, czyli dziedzinom niezbadanym, objętym tajemnicą.

Niniejszy artykuł ma na celu zaprezentowanie obiektów zainteresowania młodych czytelników, jakimi stały się powieści opiewające niesamowitość wykreowanego przez autorów świata, a także przedstawienie wykorzystania poszczególnych elementów na lekcjach języka polskiego.

¹ Zob. M. Jarosz, *Psychologia i psychopatologia życia codziennego*, Warszawa 1976, s. 137.

² Myślenie magiczne u osób dorosłych i dzieci przedstawił w swej pracy M. Jarosz, podkreślając, że u osób dorosłych ma ono zdecydowany związek z psychopatologią, u dzieci natomiast wynika z prawidłowego rozwoju psychiki, a przede wszystkim z osadzenia przekazywanych im informacji w danej kulturze (zob. tamże, s. 133–139).

³ Zjawisko to bez wątpienia ma związek z pojęciem tzw. skoków emocjonalnych, które występują właśnie w momencie dojrzewania (zob. *Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży*, red. M. Żebrowska, Warszawa 1977).

Kwestia fascynacji literaturą tego typu staje się znacząca głównie ze względu na ukierunkowanie młodych ludzi ku określonym postawom, a także ich podatność na przedstawione wzorce. Należy tutaj zwrócić szczególną uwagę na otaczającą ich rzeczywistość wraz z powolną utratą podstawowych zasad współżycia społecznego oraz postępującej degradacji najważniejszych wartości. Zaiśniała sytuacja stawia bowiem pod znakiem zapytania szereg dotychczasowych metod wychowawczych i w pewien sposób „zmusza” nauczycieli – nie tylko polonistów, ale przede wszystkim wychowawców – do ingerencji w listę czytanych przez uczniów książek oraz umiejętne wyjaśnianie powodów takiego postępowania. Warto przy tym zaznaczyć, że nie należy od razu zwracać uwagi wyłącznie na pejoratywny wydźwięk omawianych tekstów, ale trzeba starać się dopatrzeć w nich także zjawisk pozytywne. To głównie dlatego znajomość chociażby zarysu fabuły wspomnianych powieści staje się kwestią nagłą.

Na przełomie XX i XXI wieku zanotowano wzrost uwielbienia (graniczącego z gloryfikacją) dla powieści o tematyce fantastycznej. Zaczęło się to w latach dziewięćdziesiątych XX wieku, kiedy to na półki księgarni trafiła pierwsza część siedmiotomowej sagi o losach Harry’ego Pottera. Opowieść o niezwykłych przygodach nastoletniego czarodzieja bardzo szybko podbiła serca dzieci i młodzieży na całym świecie, a popularność bohaterów, pomimo fali krytyki i zdeklasowania ze strony środowisk katolickich⁴, nigdy nie zniknęła. Dziś można nawet stwierdzić, że postać Harry’ego Pottera stanowi swoistą ikonę literatury fantastycznej młodego pokolenia⁵.

Niemal jednocześnie na rynku wydawniczym ukazał się kolejny cykl powieściowy, również przeznaczony dla młodych, jednakże nieco dojrzalszych czytelników. Mowa tu o *Zmierzchu* autorstwa amerykańskiej pisarki, Stephenie Meyer. I choć nie wywołał on takich kontrowersji, jak w przypadku powieści J. K. Rowling, to uczynił spore zamieszanie, zwłaszcza pod względem kreacji wizerunku poszczególnych bohaterów i przestrzeni, w której się obracają.

Elementami, które fascynują młodzież w okresie dorastania, stają się przede wszystkim rzeczy trudno lub wręcz dla nich nieosiągalne: piękno – trudno odnaleźć młodą osobę, która byłaby zachwycona swoim wyglądem; rozkosz – rozterki i pragnienia nastolatków dalekie są od jej doznawania; i wreszcie nieśmiertelność – właściwość poszukiwana przez ludzkość już od setek lat. Do listy obiektów pożądanych dopisać możemy jeszcze miłość (bo czy istnieje nastolatka, która nie chciałaby przeżyć cudownego romansu, a być może spotkać przy tym miłość swego życia?) i chęć przeżycia przygody (najlepiej niebezpiecznej, znacznie podnoszącej poziom adrenaliny). Z tym ostatnim wiąże się, jakże mroczna, a przez to fascynująca – śmierć.

⁴ Zob. G. Kuby, *Harry Potter – dobry czy zły?*, przeł. D. Muszyńska, Radom 2006, s. 10.

⁵ Zob. D. Jankowiak, *Harry Potter w polskiej prasie – od książek do potteromanii* [w:] *Harry Potter: fenomen społeczny – zjawisko literackie – ikona popkultury*, red. W. Kostecka, M. Skowera, Warszawa 2014, s. 7, 8.

Każdy z wyżej wymienionych komponentów można odnaleźć w treści poszczególnych części sagi *Zmierzch*. Z całą pewnością stanowią one nieodzowny składnik świata przedstawionego, który wzbudził tak wielkie zainteresowanie nastoletnich czytelników na całym świecie.

Mówiąc o świecie przedstawionym, przede wszystkim nasuwa się na myśl przestrzeń, w której toczy się fabuła powieści. W przypadku sagi *Zmierzch* jest nią niewielkie miasteczko o nazwie Forks, usytuowane w stanie Waszyngton na północnym zachodzie Stanów Zjednoczonych. Deszczowa aura oraz otoczenie niezdojrzanych gór i lasów sprzyjają budowaniu akcji, a także stanowią doskonałą siedzibę głównych bohaterów – istot tajemniczych, w żaden sposób niekwalifikujących się do świata zwykłych ludzi. Co więcej, dzięki takiemu usytuowaniu miejscowości mamy do czynienia z obszarem wręcz nieskończonym, pozostawiającym wiele dla wyobraźni, wciągającym czytelnika w świat bez granic, w którym może się zdarzyć dosłownie wszystko. Taki rodzaj przestrzeni, poza spotęgowaniem niesamowitości, pozostawia wrażenie braku narratora jako osoby wszechwiedzącej, mającej władzę nad światem przedstawionym; a skoro nikt nie ma wpływu na taki stan rzeczy, wydarzenia napędzają się w sposób niezależny i nieograniczony. Ten sposób wykreowania przestrzeni w znacznej mierze oddziałuje na wyobraźnię czytelnika i może stanowić jeden z elementów objętych fascynacją. Nieprzebyte gęstwiny pełne niebezpieczeństw, tajemniczych stworzeń i nieprzetartych szlaków bez wątplenia stanowią tego przyczynę.

Jednak tym, co przede wszystkim pociąga młodych ludzi w przytoczonych opowieściach, jest kreacja poszczególnych bohaterów. Piękno, rozkosz, nieśmiertelność – owe pożądane przez niemal każdego czynniki składają się na wizerunek bohatera idealnego, a przecież ku ideałowi każdy człowiek – śmiało czy niemrawo, świadomie czy nieświadomie – zmierza.

Istotami idealnymi – przynajmniej w rozumieniu młodych ludzi – są wampiry. Bez wątplenia stanowią one filar utworów Stephenie Meyer. To właśnie dzięki nim powieści zyskały swój charakterystyczny pierwiastek niesamowitości. W kreowaniu wizerunku poszczególnych istot nadprzyrodzonych autorka odwołała się do istniejących już mitów i legend, od *Draculi* poczynając. Jednak zdecydowanie więcej możemy dostrzec różnic, które są niepowtarzalne w przedstawionym świecie i tworzą obszar niemożliwy do powielenia przez innych pisarzy.

Każdy z wampirów przedstawionych w *Zmierzchu* był kiedyś człowiekiem. Po przemianie zachowały większość z cech swojej ludzkiej postaci; tym, co ich wyróżnia, jest niezmienna błądźliwość skóry (będąca cechą uniwersalną bez względu na to, jaką karnację dany wampir miał za życia), niespotykana uroda i zmiana w kolorze oczu. Bardzo charakterystyczna jest reakcja na słońce – wbrew legendom wampiry nie spalają się po wyjściu na promienie słoneczne; dzięki swoim właściwościom krystalicznym ich skóra zaczyna błyszczeć. Także dzięki temu wampiry wydają się wręcz nieskazitelnie piękne. U starszych osobników można zaobserwować zmiany na skórze, która po tysiącach lat staje się cienka i przezroczysta, co jednak pozostaje bez większego wpływu na ich urodę. Kolor oczu

także może ulec zmianie – tęczęwki starszych wampirów przesłania cienka błona, przez co sprawiają one wrażenie nieco bledszych niż u innych istot swego gatunku. Warto zaznaczyć, że młodsze wampiry nie mają stałego koloru oczu; głodna istota ma oczy czarne jak węgiel, zaś po spożyciu pokarmu mogą stać się szkarłatne (po wypiciu ludzkiej krwi) lub bursztynowe (po ataku na jakiegokolwiek zwierzę). Główny bohater sagi *Zmierzch*, Edward Cullen, zawsze ma oczy koloru bursztynowego; wiąże się to z przyjętym przez niego i jego rodzinę „wegetariańskim” stylem życia⁶.

Popularność sagi *Zmierzch* sprawiła, iż na rynku wydawniczym pojawił się cały szereg powieści, w których głównymi bohaterami są wampiry; co więcej, nie mają one nigdy więcej niż dwadzieścia lat, wiadomo bowiem, że młodzi ludzie najchętniej utożsamiają się ze swoimi rówieśnikami.

Takimi cyklami są *Akademia wampirów* oraz *Dom Nocy*. W tych powieściach dostrzegamy wiele podobieństw – wampiry żyją w uporządkowanym świecie ogólnie przyjętych wzorców zachowań, gdzie każdy z nich ma określoną przynależność do własnego gatunku i jest dokładnie zapoznany ze swoim dziedzictwem. I tak – zarówno *Akademia wampirów*, jak i *Dom Nocy* przedstawiają społeczeństwo mające z góry narzucone reguły, do których każdy ma się przystosować; w tym procesie pomoc ma uczęszczanie do specjalnej szkoły, co staje się udziałem bohaterów zarówno jednej, jak i drugiej serii.

Kwestia wampiryzmu w *Akademii...* jest bardzo ciekawa, przedstawia bowiem trzy różne typy wampirów. Co prawda, niektórzy badacze wyróżniają ich nawet kilkanaście⁷, jest to jednak wynik wierzeń ludowych o zróżnicowanych źródłach etnograficznych; nie zawsze odmienne rodzaje wampirów koegzystują we wspólnej przestrzeni życiowej.

Pierwszą, najważniejszą grupą, są moroje, wampiry czystej krwi. Obok nich żyją osobniki nazywane dampirami. Są one mieszańcami – najczęściej ich ojcem jest moroj, zaś matką człowiek bądź inny dampir⁸. Zaś do stereotypowego wizerunku wampira najbardziej pasuje postać strzygi. Została ona już opisana jako jeden z rodzajów istot nadprzyrodzonych w wierzeniach danego regionu⁹, nieco jednak różni się od swojego pierwowzoru. To u niej przede wszystkim ujawnia się nadnaturalna szybkość i siła, a co za tym idzie – jest istotą, którą najtrudniej zabić. Przemiany bohaterów w strzygi nie zawsze wynikały z tęsknoty za nieśmiertelnością. Jedna z uczennic zostaje do niej zmuszona przez własnego ojca, zaś owdładnięta mocą ducha nauczycielka nie może znieść targających nią wewnętrznych sprzeczności.

Nieco inny rodzaj wampirów przedstawia cykl *Dom Nocy*. Tutaj człowiek nie staje się istotą „nie z tego świata” poprzez ukąszenie bądź więzy krwi. Główna bohaterka zostaje w pewien sposób naznaczona, wybrana do tego, by stać się

⁶ Zob. S. Meyer, *Przewodnik po sadze Zmierzch*, przeł. M. Jaszczurowska, Wrocław 2012.

⁷ Zob. C. Lecouteux, *Tajemnicza historia wampirów*, przeł. B. Spieralska, Warszawa 2007, s. 75–81.

⁸ Zob. K. M. Śmiałkowski, *Wampir. Leksykon*, Bielsko-Biała 2010.

⁹ Zob. C. Lecouteux, dz. cyt., s. 75–81.

adeptką w szkole i podjąć próbę przeobrażenia się w wampira. Jest to proces zobowiązujący – nie można zrezygnować z udziału w szkoleniu; wybrana osoba musi wyjść naprzeciw swemu przeznaczeniu. Adept ma do zaliczenia kilka klas, nie jest jednak powiedziane, że je skończy – może się zdarzyć, że jego organizm „odrzuci Przemianę”. Początkowo wydaje się, że jest to równoznaczne ze śmiercią, potem jednak okazuje się, że osoby, które spotkał taki los, nie zmieniają swojego ziemskiego życia – stają się „czerwonymi adeptami”. Trzeba ich uczyć od nowa zasad współżycia społecznego; nie zawsze kończy się to sukcesem, co pozwala na porównanie tych istot do strzyg – postaci na wskroś złych, wykazujących znikomą skłonność do egzystowania wśród innych.

Samo pojęcie zła stanowi odrębną sferę fascynacji, będącą tłem dociekań nieco ambitniejszych czytelników. Na jego temat powstało w ciągu wieków wiele opinii. Niektórzy filozofowie twierdzili, że zło samo w sobie nie istnieje – uważano, że jest ono wyłącznie nieobecnością dobra. Św. Augustyn pisał, że złe jest brakiem dobrego, podobnie jak choroba jest brakiem zdrowia¹⁰; Spinoza potwierdzał jego tezę – twierdził, że nic nie zachodzi wbrew woli Boga, a sprzeczna postawa równa jest bluźnierstwu¹¹. Według innego poglądu zło jest źródłem niewiedzy, kto zaś nie jest w pełni człowiekiem, nie może w pełni wiedzieć, co to znaczy być dobrym¹². Znane jest także twierdzenie, w którym Bóg nie eliminuje zła, ponieważ jest ono w pewien sposób niezbędne dla dobra. Dobro może istnieć tylko wtedy, kiedy istnieje gdzieś jakiś pierwiastek zła¹³.

Idea Boga nie pojawia się w *Zmierzchu* sama w sobie, możemy jednak zauważyć pewne nawiązania do niej. Jak już wspomniano, wampiryzm w całej serii został odsądzony od swojego nadprzyrodzonego charakteru. W obowiązującej tradycji wampiry pokazywane są najczęściej jako wypaczenie obowiązujących świętości w religii chrześcijańskiej. Często uczestniczą w ceremoniach będących odwróceniem chrześcijańskich sakramentów, a wieczność osiągają nie krwią Chrystusa, a ludzką. Podobnie jak Syn Boży, wampiry proponują pewien rodzaj życia wiecznego, które nie jest jednak niczym innym, jak tylko formą żyjącej śmierci. W *Zmierzchu* zaś początki wampiryzmu wydają się „zagubione we mgle czasu”. Co prawda Volturi pochodzą z Włoch, a zatem mają związek z Kościołem katolickim oraz egzekwują stare prawo wampirów (są arystokratami, żywią się ludźmi), jednak jest to element mało znaczący w porównaniu z innowacyjnymi poglądami Cullenów, którzy w pewien sposób odżegnują się od starego porządku. Znaczenie Volturich umniejsza także fakt, iż w starciu z Cullenami przegrywają, co oznacza, że bohaterowie historii przekraczają tradycję i ideę chrześcijańskiego Boga. Z kolei fakt, iż Bella na towarzysza swego życia wybrała Edwarda, pokazuje, iż obrona przez nią droga do szczęścia jest odmienna od tej, którą proponuje

¹⁰ Zob. W. Irwin, R. Housel, J. J. Wisniewski, *Zmierzch i filozofia*, przeł. A. Krzysztoń i J. Urban, Warszawa 2009, s. 77.

¹¹ Zob. tamże, s. 77–78, 276.

¹² Zob. tamże, s. 79.

¹³ Zob. tamże, s. 80.

ludziom Bóg, obyczaje czy natura. Bella i Edward wybierają odejście od naturalnego porządku; nie oznacza to jednak, że całkowicie odsuwają się od dobra – po prostu w ich przypadku jest ono zdefiniowane jako powstrzymanie się od pragnienia i zabijania ludzi¹⁴.

Niezwykle istotne są także dwie podstawowe siły budzące sporo kontrowersji i zainteresowań: związana z rozkoszą miłość i przeciwieństwo upragnionej nieśmiertelności – śmierć.

Śmierć jest wszędzie. Jest między słowami, gotowa wydrzeć ci ostatni oddech. To siła niepodobna do innych: nieunikniona, niewystawiona i nieograniczona, przynajmniej dla zwykłych śmiertelników. Śmierć zniewala, prześladuje. Myśl o tym, że można by ją pokonać, czaruje umysł, aż po raz kolejny dajemy się omamić nadziei, iż moglibyśmy nie poddać się swojemu losowi, stając się nieśmiertelnymi wampirami, zyskując życie pośmiertne lub odkrywając naukowe „lekarstwo” na śmierć. Mało które uczucie jest tak potężne, a świadomość śmiertelności chyba najsilniej motywuje nas do działania¹⁵.

W całej serii śmierć jest rzeczą nieuniknioną, a bohaterowie znaleźli najczystsza dostępną dla nich formę miłości. W *Zmierzchu* mamy jednak do czynienia także z innym rodzajem uczucia, mianowicie z czymś, co w starożytnej Grecji znane było jako *eros*. Nie jest to miłość sama w sobie – oznacza namiętne pragnienie, często o naturze seksualnej i często kojarzone z szaleństwem. Najwybitniej *eros* odznacza się w namiętności towarzyszącej zakochaniu. Może zatruć umysł i spowodować emocjonalne spustoszenie (co widzimy zarówno na przykładzie dwojga głównych bohaterów, jak również Jacoba Blacka, Lei Clearwater i innych nieszczęśliwych mieszkańców Forks); przez tę destrukcyjną namiastkę greccy myśliciele uważali *eros* za zagrożenie¹⁶, a młodzi ludzie XXI wieku – za rozkosz, która może stanowić – nawet krótkotrwałą – ucieczkę od otaczającego ich okrutnego świata.

Powyższe przykłady ilustrują, że trzy tytułowe elementy – piękno, rozkosz, nieśmiertelność – stanowią jedynie podwaliny tego, co tak naprawdę może fascynować współczesną młodzież w powieściach o tematyce wampirycznej. Z każdej definicji wyrastają kolejne, tworząc sieć, która, paradoksalnie, nie tylko oplata i chwyta w swe sidła każdego zainteresowanego nastolatka, ale sama staje się pierwiastkiem poszukiwanym i pożądanym.

Analizując podstawy fascynacji współczesnej młodzieży, nie należy zapominać, że każdy młody człowiek może mieć indywidualne podejście do określonego tematu. Z pewnością wielu nastolatków z góry przekreśla przedmioty pożądania ogółu, nie tyle ze względu na ich znaczenie samo w sobie, ale na sposób, w jaki są przekazywane. Dla znacznej większości z nich jednak młody wiek jest okresem poszukiwania własnych wartości¹⁷, a co za tym idzie – eksperymentowania w tej

¹⁴ Zob. tamże, s. 85–87.

¹⁵ S. Meyer, *Zmierzch*, przeł. J. Urban, Wrocław 2005.

¹⁶ Zagadnieniem tym zajmowali się m.in. Platon i Sokrates (zob. tamże, s. 21).

¹⁷ Zob. T. Kluz, *Psychospołeczne uwarunkowania wyboru wartości przez młodzież*, Toruń 2007, s. 17.

dziedzinie. Staje się to ważną – o ile nie najważniejszą – przyczyną, dla której powieści o tematyce wampirycznej cieszą się z ich strony tak dużym zainteresowaniem.

Mając na uwadze malejący z roku na rok odsetek osób czytających, nie należy całkowicie odcinać młodych ludzi od wybranej przez nich literatury. Warto jednak wskazać im drogę takiej interpretacji tekstów, aby uwydatnić pojawiające się w nich wartości pozytywne, przy jednoczesnej negacji przykładów zachowania oraz celów zdecydowanie odbiegających od ogólnie przyjętych norm.

Oto kilka propozycji wykorzystania powyższych tekstów na lekcjach języka polskiego w klasach VII i VIII szkoły podstawowej oraz w szkole średniej¹⁸.

1. Negacja elementów pejoratywnych:
 - a. Ukazanie dążenia do nieśmiertelności na ziemi jako sprzeciwienie się woli Bożej oraz katolickiej wierze w nieśmiertelność duszy;
 - b. Przeciwstawienie rozkoszy i przyjemności ziemskich skromnemu i spokojnemu życiu;
 - c. Uświadomienie bezsensu śmierci zadawanej w celach rozrywkowych oraz ku zaspokojeniu własnych potrzeb, a także krytyka nieposzanowania własnego życia (na przykładzie Belli Swan);
 - d. Uzmysłowanie różnic pomiędzy światem rzeczywistym a światem przedstawionym w powieściach, przy jednoczesnej przestrodze przed życiem „odrealnionym” oraz identyfikacją z głównymi bohaterami.
2. Uwypuklenie czynników godnych naśladowania:
 - a. Przedstawienie takich wartości, jak poświęcenie, miłość, przyjaźń oraz poczucie przynależności rodzinnej;
 - b. Pochwała silnej woli i trwania przy jasno określonych celach (na przykładzie „wegetarianizmu” rodziny Cullenów oraz postanowieniu Belli i Edwarda o trwaniu w czystości do ślubu);
 - c. Wykorzystanie własnych, ponadprzeciętnych możliwości do pomocy innym.
3. Zagadnienia ogólne:
 - a. Ukazanie idei piękna w ujęciu filozofów;
 - b. Porównanie kreacji bohaterów do pierwowzoru (tytułowego Draculi z powieści Brama Stokera);
 - c. Odniesienia kulturowe (wierzenia ludowe – wampiry, wilkołaki itd. na przestrzeni wieków);
 - d. Dyskusja podsumowująca: Czy dla piękna, rozkoszy i nieśmiertelności warto poświęcić to, co w życiu najważniejsze? Czy warto ulegać fascynacji rzeczami nieosiągalnymi?

Powyższe rozwiązania są jedynie przykładami, bowiem wspomniane wcześniej cykle powieściowe otwierają szerokie pole do badań i dyskusji. Warto jednak

¹⁸ Ze względu na tematykę nie zaleca się omawiania fragmentów powyższych tekstów w klasach młodszych.

zauważyć, że niezmiernie istotnym czynnikiem jest wypośrodkowanie przekazu poprzez dobór i uwypuklenie odpowiednich wartości. Umiejętność ukierunkowania młodych ludzi ku właściwej drodze rozważań, a także znajomość bieżących „trendów” literackich powinno być nieodzownym elementem wciąż doskonalonego warsztatu nauczyciela polonisty.

Bibliografia podmiotowa

Meyer S., *Przewodnik po sadze „Zmierzch”*, przeł. M. Jaszczurowska, Wrocław 2012.
Meyer S., *Zmierzch*, przeł. J. Urban, Wrocław 2005.

Bibliografia przedmiotowa

Irwin W., Housel R., Wisniewski J.J., *Zmierzch i filozofia*, przeł. A. Krzysztoń i J. Urban, Warszawa 2009.
Jankowiak D., *Harry Potter w polskiej prasie – od książek do potteromanii [w:] Harry Potter: fenomen społeczny – zjawisko literackie – ikona popkultury*, red. W. Kostecka, M. Skowera, Warszawa 2014.
Jarosz M., *Psychologia i psychopatologia życia codziennego*, Warszawa 1976.
Kluz T., *Psychospołeczne uwarunkowania wyboru wartości przez młodzież*, Toruń 2007.
Kuby G., *Harry Potter – dobry czy zły?*, przeł. D. Muszyńska, Radom 2006.
Lecouteux C., *Tajemnicza historia wampirów*, przeł. B. Spieralska, Warszawa 2007.
Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży, red. M. Żebrowska, Warszawa 1977.
Śmiałkowski K.M., *Wampir. Leksykon*, Bielsko-Biała 2010.

Beauty, ecstasy, immortality: On what fascinates contemporary young readers in vampire novels

Abstract

The aim of this article is to show elements which fascinate today young people in the vampire novels. The base of the considerations are three initial components – beauty, pleasure and immortality. Each of them is supported by examples from three series of literature: *Twilight* by Stephenie Meyer, *Vampire Academy* by Richelle Mead and *House of Night* by P. C. and Kristin Cast. The article also takes into consideration derivatives of each factors, as love and death. All components were discussed in relation to youth's emotional development by searching their own way and values to follow them.

Keywords: vampire novels, article, young people, beauty, pleasure, immortality, fascinate